

Міністерство освіти і науки України  
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника  
Економічний факультет

СТЕБЛАК ТАРАС ОЛЕКСІЙОВИЧ

ОБЛІК І ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ВИТРАТ ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНОЇ  
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Спеціальність 071 “Облік і оподаткування”

Автореферат на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2022

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника

Науковий керівник д.е.н., професор, Матковський П.Є., Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, професор кафедри обліку і оподаткування

Рецензенти: к.е.н., Судук Наталія Василівна доцент кафедри економічної кібернетики

Захист відбудеться «22» \_\_ грудня\_ 2022 р.

Дипломну роботу надано до захисту «\_21\_» \_\_ листопада\_\_ 2022 р.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Іван БАЛАНЮК  
(підпис) (ім'я та прізвище)

## **Загальна характеристика роботи**

**Актуальність дослідження.** В сучасних умовах вступу нашої держави до Європейського Союзу необхідно запроваджувати нетрадиційні системи отримання інформації про витрати та доходи. На цьому шляху становлення ринкової економіки в Україні діяльність господарських товариств все ще здійснюється в умовах нестабільного зовнішнього середовища та мінливості внутрішньої правової сфери. У такій ситуації підприємству необхідно переглянути існуючу систему управління для забезпечення умов для збалансованої роботи та підвищення прибутковості. В основному це стосується операційної діяльності, яка становить основну частину доходів компанії. При цьому ефективність управління визначається рівнем обліково-аналітичного забезпечення системи витрат і доходів від діяльності. Окремі питання теорії та методології обліку доходів висвітлювались у працях таких вчених, як К. В. Безверхий, Ф.Ф.Бутинець, С.Ф.Голов, В.А.Дерій, З.В.Задорожний, Г.І.Клепар, Ю.Д.Крупка, В.В.Сопко, Н.М.Ткаченко та ін. Проте облік витрат і доходів від підприємницької діяльності та їх оцінка ще недостатньо розроблені та потребують вирішення з урахуванням національних особливостей бухгалтерського обліку.

**Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.** Робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри обліку і оподаткування Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника «Розробка організаційно-економічного механізму удосконалення функціонування виробничо-господарських структур регіону (номер державної реєстрації 0111U000875)».

**Мета та завдання дослідження.** Метою дослідження є узагальнення теоретичних визначень, розробка та обґрунтування рекомендацій щодо вдосконалення методів обліку та аудиту витрат і доходів від операційної діяльності.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначено наступні **завдання**:

- узагальнити теоретичні підходи до визначення сутності поняття «Витрати» та «Доходи» як економічні категорії, характеристика їх ідентифікації як об'єктів розрахунків;
- розгляд існуючих проблем у класифікації витрат і доходів від підприємницької діяльності;
- дослідити методичні та організаційні правила обліку витрат і доходів від операційної діяльності та виявити недоліки в існуючій практиці їх бухгалтерського відображення в ТЗОВ «Уніплит»;
- Вносити пропозиції щодо вдосконалення обліку витрат і доходів від господарської діяльності;
- узагальнити методичні аспекти та надати практичні рекомендації щодо проведення аудиту витрат і доходів від господарської діяльності ТЗОВ «УНІПЛИТ»;
- Обґрунтувати необхідність використання аналітичних методів і процедур при проведенні аудиту операційних витрат і доходів.

**Об'єктом дослідження** є процеси обліку і аудиту витрат комерційно виробничої діяльності на ТЗОВ «УНІПЛИТ»

**Предметом дослідження** є теоретичні, аналітичні і прикладні аспекти організації обліку та аудиту витрат і доходів від операційної діяльності.

**Практичне значення одержаних результатів** це – використання запропонованих рекомендацій прискорення процесу звітності та збільшення ефективності при управлінні витратами в діяльності підприємства ТЗОВ «УНІПЛИТ»

**Особистий внесок магістранта.** Магістерська робота є самостійно виконаною науковою працею здобувача. Наукові рекомендації та пропозиції щодо обліку витратам виробничо комерційних підприємств, викладені в дипломній роботі, є особистими розробками магістранта.

**Структура обсягу роботи.** Дипломна робота викладена на 72 сторінках машинописного тексту, складається зі вступу, 3 розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та 9 додатків. Робота ілюстрована 11 таблицями, 25 рисунками. Список використаних джерел містить 84 найменування на сторінках.

## **ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ**

У розділі 1 **«Теоретичні аспекти обліку та аудиту витрат виробничо-комерційної діяльності підприємства»**

Узагальнено теоретичні підходи до визначення сутності поняття «Витрати» та «Доходи» як економічні категорії, характеристика їх ідентифікації як об'єктів розрахунків

Досліджено вплив структури операційних витрат підприємства на результати господарської діяльності та розроблено класифікацію витрат для цілей аналізу з урахуванням їх групувань в різних облікових методиках калькулювання собівартості продукції та в системах стратегічного контролю витрат. Розвинуто методичне забезпечення аналізу витрат на виробництво та собівартості продукції із урахуванням концепцій обліку і калькулювання виробничих витрат

З'ясовано, що виходячи з потреб управління формування доходів та витрат здійснюється в системі рахунків (субрахунків) за порядком, наведеним в Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, виходячи з вимог П(С)БО, інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку та управлінських потреб.

## **У 2 розділі «Організація обліку витрат виробничо-комерційної діяльності»**

Досліджено, що для здійснення виробничо-господарської діяльності підприємство має достатній виробничий потенціал, використання якого дозволяє отримувати певні результати діяльності. Забезпеченість підприємства основними й оборотними засобами виробництва й ефективність їх використання є важливими факторами від яких залежить результати господарської діяльності, зокрема якість, повнота й своєчасність виконання робіт, а отже, і обсяг їх реалізації, собівартість, фінансовий стан підприємства. На основі даних фінансової звітності за 2020 - 21 рр. проведено аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності ТЗОВ «Уніплит». В цілому фінансовий стан підприємства на кінець звітного періоду можна назвати стійким, платоспроможним. Динаміка фінансових показників свідчить про сталий розвиток бізнесу товариства та його достатню конкурентоспроможність в сучасних ринкових умовах.

## **У 3 розділі «Організація і планування аудиту витрат виробничо-комерційної діяльності підприємства»**

Одним із найскладніших та найважливіших етапів аудиторської перевірки є аудит витрат виробництва та виробничої діяльності підприємства. Оскільки правильний облік виробничих витрат впливає на собівартість виготовленої продукції, яка в свою чергу залежить від декількох чинників та елементів. Саме тому аудитор має зосередити свою увагу на них та ретельно перевірити правильність їх обліку. Метою аудиту витрат виробництва є підтвердження правильності, законності, повноти та своєчасності відображення їх в обліку та звітності. У процесі перевірки витрат на виробництво продукції вирішуються різні та важливі завдання аудиту

### **Висновки**

У дипломній роботі наведено теоретичне узагальнення і запропоновано вирішення проблем, що виявляються у дослідженні і розробці методичних та практичних підходів щодо вдосконалення обліку, аналізу та аудиту витрат підприємства. На основі проведеного дослідження як теоретичних засад обліку, контролю та аналізу витрат, так і практичного аспекту даного питання можна зробити наступні висновки та пропозиції

1. Метою контролю обліку витрат підприємства є встановлення достовірності первинних даних щодо накопичення та списання витрат, повноти і своєчасності відображення первинних даних в зведених документах та облікових регістрах, правильність ведення обліку витрат та його відповідності прийнятій обліковій політиці, достовірності інформації щодо витрат підприємства, наведеної у звітності господарюючого суб'єкта.

2. Згідно з П(С)БО 16 "Витрати", витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства. Таке трактування поняття "витрати" в обліку робить його ширшим за поняття "витрати на виробництво" в економічній теорії. Економічним витратам на виробництво відповідає сума операційних витрат і фінансових витрат, пов'язаних із залученням короткострокового позикового капіталу. До собівартості виготовленої продукції, відповідно до П(С)БО 16 "Витрати", відносяться тільки виробничі витрати. Отже, поняття облікової собівартості вужче за поняття економічної собівартості.

3. Аудит витрат виробництва це довготривалий та трудомісткий процес, що потребує детального вивчення та аналізу зі сторони аудитора, щоб надати повну та достовірну інформацію замовникам аудиту для їх вивчення та усунення проблем і недоліків. Ефективне проведення аудиту витрат виробництва повинно відповідати вимогам якості, що передбачає наявність та правдивість, права та зобов'язання, повноту, вимірювання, оцінку вартості, подання та розкриття інформації про витрати виробництва.